

Ääni- ja tekstityspalveluja koskevien velvoitteiden muutokset ja velvoitteiden valvonta 1.1.2021 alkaen

1 Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muutokset

Televisio-ohjelmistoja koskeva velvollisuus liittää ohjelmistoihin ääni- ja tekstityspalvelu säilyi ennallaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 211 §:ssä. Velvollisuus koskee tällä hetkellä Yleisradion kanavia sekä yleisen edun ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettävää MTV3-kanavaa ja Liikenne- ja viestintäministeriön päätöksellä useita eri yleisöryhmiä palvelevaa Nelonen-kanavaa. Ohjelmistoihin kuuluvien suorien lähetysten osalta tekstityspalvelu voidaan edelleen 31.12.2021 asti toimittaa uusintalähetyksen yhteydessä.

Vuoden 2021 alusta alkaen ääni- ja tekstityspalvelut on lisättävä myös tilausohjelmanpalveluissa saatavilla oleviin Yleisradion ohjelmistoihin, yleisen edun ohjelmistotoimiluvan nojalla lähetettäviin ohjelmistoihin sekä useita eri yleisöryhmiä palveleviin ohjelmistoihin. Tilausohjelmanpalveluissa ääni- ja tekstitysvelvollisuuden piiriin kuuluvat muutoksen myötä ne ohjelmistot, joihin on liitettävä ääni- ja tekstityspalvelu televisiossa esitettäessä. Ääni- ja tekstitysvelvollisuus ei siten koske esimerkiksi tilausohjelmanpalvelussa tarjolla olevia kyseisen toimijan muiden televisiokanavien ohjelmistoja tai muita vastaavia ääni- ja tekstitysvelvollisuuden piiriin kuulumattomia ohjelmistoja.

Ääni- ja tekstityspalvelu tulee tilausohjelmanpalveluissa liittää vähintään 30 prosenttiin ohjelmistoista. Tiedot toteutuneista palveluista pyydetään toimijoilta vuosittain.

Lisäksi ääni- ja tekstitysvelvollisille toimijoille on asetettu tekstityksen laatuun liittyvä velvoite, joka edellyttää, että suomen- ja ruotsinkielisten ohjelmien tekstityksen on oltava käyttäjälle riittävän selkeää ja ymmärrettävää.

Lainkohtaan on edellä mainittujen muutosten lisäksi lisätty uusi säännös audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan velvollisuudesta raportoida säännöllisesti Liikenne- ja viestintävirastolle palveluiden esteettömyyden toteutumisesta. Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan on lisäksi laadittava esteettömyyttä koskevia toimintasuunnitelmia siitä, miten sen palveluja saatetaan jatkuvasti ja asteittain esteettömämmiksi vammaisille henkilöille ja millä keinoin asteittaisuutta edistetään. Raportit ja toimintasuunnitelmat on annettava Liikenne- ja viestintävirastolle pyydettyä.

Raportointia ja toimintasuunnitelmien toimittamista koskevat velvollisuudet soveltuvat kaikkiin audiovisuaalisia sisältöpalveluja tarjoaviin toimijoihin eli myös muihin televisiotoiminnan harjoittajiin ja tilausohjelmanpalveluja tarjoaviin yrityksiin kuin niihin, joihin soveltuvat edellä kuvatut ääni- ja tekstityspalvelujen määrää ja tekstityksen laatua koskevat velvollisuudet.

2 Velvoitteiden valvonta

Velvoitteiden alaisten televisiossa esitettävien ohjelmistojen osalta keräämme tiedot ääni- ja tekstityspalvelujen tuntimääristä entiseen tapaan vuosittain aina

seuraavan vuoden alkupuolella. Vuoden 2020 osalta kysely tuntimääristä lähetetään helmikuussa 2021.

Vuoden 2021 osalta tuntimäärät pyydetään vastaavanlaisella kyselyllä televisiossa esitettyjen ohjelmistojen ohella myös vastaavista tilausohjelmalveluista alkuvuodesta 2022.

Velvoitteiden osalta olemme laatimassa valvontamallia, joka sisältää edellä mainittujen vuositietojen lisäksi seuraavat kohdat:

- Tekstitysten laatua koskevat kriteerit ja miten tulemme valvomaan riittävän laadun toteutumista
- Esteettömyyden toteutumista koskevien raporttien ja esteettömyyden edistämistä koskevien suunnitelmien sisällön määrittely sekä raporttien ja suunnitelmien toimitusaikataulu

Esittelemme edellä kuvatun valvontamallin ja järjestämme sekä toimijoille että järjestöille mahdollisuuden antaa lausuntonsa valvonnan toteuttamisesta vielä tämän kevään aikana.

Lisätietoja asiasta antaa erityisasiantuntija Tiina Aaltonen, p. 0295 390 526, tiina.aaltonen@traficom.fi.

Suvi Juurakko-Lehikoinen

Päällikkö, Taajuudet ja media

JAKELU Yleisradio Oy
MTV Oy
Sanoma Media Finland Oy

TIEDOKSI Kuuloliitto ry.
Kuurojen liitto ry.
Näkövammaisten liitto ry.
SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf